

Hodowla bydła mlecznego w gospodarstwie ekologicznym ZD IZ PIB Chorzelów

Jerzy Fijał, Stanisława Kuczera

Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki PIB Chorzelów Sp. z o.o., 39-331 Chorzelów

W 2008 r. w Zakładzie Doświadczalnym Instytutu Zootechniki PIB w Chorzelowie stworzono gospodarstwo ekologiczne. Jest to jedno z kilku gospodarstw takiego typu w Instytucie Zootechniki, ale jedyne oparte o bydło starego typu, objęte programem ochrony: polskie czarno-białe oraz częściowo o dolewie krwi bydła rasy HF poniżej 75%. Gospodarstwo położone jest zaledwie kilka kilometrów od Mielca, w województwie podkarpackim, a powstało

w miejscu nieistniejącej części fermy króliczej. Obiekt poddano gruntownemu remontowi, począwszy od adaptacji pomieszczenia, zamocowania wygradzeń, korytarzy technologicznych, stołu paszowego, poprzez budowę okólników, hali udojowej i doświetlenia kalenicowego obiektu. Rekultywacji i odnowieniu poddano także otaczające fermę pastwiska, dostosowując je do chowu bydła mlecznego w systemie ekologicznym z wypasem kwaterowym.

Fot. 1. Opuszczony budynek po dawnej fermie króliczej – stan przed remontem
Fig. 1. Abandoned building of an old rabbit farm – state before renovation (fot. J. Fijał)

Fot. 2. Prace remontowe – wygradzanie sektorów, montaż świetlików
Fig. 2. Renovation work – fencing off sections, installation of skylights (fot. J. Fijał)

W założeniach, gospodarstwo ekologiczne ma realizować prace badawcze z zakresu szeroko pojętej ekologii w produkcji zwierzęcej, dlatego budynek podczas remontu został podzielony na mniejsze kojce grupowe o powierzchni od 14,5 do 249,7 m². Pozwoliło to, przy ogólnej powierzchni użytkowej budynku – 1215,5 m², wygospodarować 10 sektorów badawczych, korytarz paszowy oraz halę udojową. Dla potrzeb badawczych liczba sektorów może być każdorazowo zmieniana. Utworzono także liczne okólniki do swobodnego korzystania przez zwierzęta przez cały rok. Zarówno na okólnikach, jak i na pastwisku zwierzęta mają swobodny dostęp do wody oraz do obszaru dobrze zacienionego, sprzyjającego wypoczynkowi. Gospodarstwo ekologiczne Chorzelów ma być w założeniach samowystarczalne pod kątem produkcji pasz ekologicznych dla bydła mlecznego, w tym celu

odpowiednią ilość gruntów ornych poddano certyfikacji. Do tak przygotowanych obiektów w 2008 r. wprowadzono dwie grupy zwierząt: I – o dolewie krwi bydła rasy HF poniżej 50% oraz II – powyżej 75%, po 13 sztuk każda. Obie grupy zostały wydzielone z istniejącego gospodarstwa konwencjonalnego, przy czym w grupie krów o najniższym udziale HF posiłkowano się także zakupem z zewnątrz. W obu grupach realizuje się projekt stałego i systematycznego krzyżowania z bydłem rodzimym ZB w celu osiągnięcia docelowo stada w ilości około 30 sztuk bydła tej rasy.

Utrzymywane zwierzęta charakteryzują się wydajnością mleczną na poziomie 6401 l mleka w grupie krów do trzeciej laktacji oraz ponad 6340 l w grupie krów powyżej trzeciej laktacji. Zawartość tłuszczu w granicach 4,09 i białka 3,5%.

Fot. 3. Budynek zasiedlony bydłem mlecznym rasy ZB
 Fig. 3. Building filled with Polish Black-and-White dairy cattle (fot. J. Fijał)

Tabela 1. Przykładowy średni skład mleka z próbnego udoju od krów z gospodarstwa ekologicznego w 2013 r.
 Table 1. Example of average composition of test-day milk from organically farmed cows in 2013

Grupa laktacyjna <i>Lactation group</i>	Liczba krów <i>Number of cows</i>	Mleko <i>Milk</i> (kg)	Tłuszcz <i>Fat</i> (%)	Białko <i>Protein</i> (%)	Stosunek tłuszcz : białko <i>Fat : protein ratio</i>	Mocznik <i>Urea</i> (mg/l)
1–40 dni <i>1–40 days</i>	2	31,4	4,51	3,26	1,38	252
41–100 dni <i>41–100 days</i>	3	35,8	4	3,32	1,2	187
101–200 dni <i>101–200 days</i>	5	23,4	4,89	3,66	1,34	229
Pow. 200 dni <i>Over 200 days</i>	11	14,4	4,71	3,7	1,27	240
Razem <i>Total</i>	21	21,2	4,63	3,59	1,29	231

Obecnie w gospodarstwie nadal dąży się do zwiększenia pogłowia bydła w starym typie, wykorzystując w tym celu rekomendowane buhaje rasy ZB. Pozwoli to za kilka lat osiągnąć zamierzone cele hodowlane.

Zakład Doświadczalny Chorzelów realizuje obecnie kilka projektów badawczych,

obejmujących zarówno tematykę jakości produktów ekologicznych, w tym mleka i mięsa od bydła rasy ZB, jak i efektywności wypasów na pastwiskach ekologicznych, przydatności różnych odmian zbóż w żywieniu bydła mlecznego, czy behawioru i zdrowotności zwierząt.

Fot. 4. Krowy mleczne na pastwisku ekologicznym
Fig. 4. Dairy cows on an organic pasture (fot. J. Fijał)

DAIRY CATTLE FARMING AT THE CHORZELÓW EXPERIMENTAL STATION OF THE NATIONAL RESEARCH INSTITUTE OF ANIMAL PRODUCTION

Summary

This article presents the organic farm established in 2008 at the Experimental Station of the National Research Institute of Animal Production in Chorzelów. It is one of several farms of this type at the Institute, but the only one to be based on old-type cattle participating in the conservation programme (Polish Black-and-White) and having some cattle with less than 75% Holstein-Friesian blood. The facility underwent major renovation (conversion, installation of fencing, service corridors and feed table, construction of outside pens and milking parlour, roof-ridge lighting). The pastures around the farm were rehabilitated and revived to adapt them to organic dairy farming with rotational grazing.

Today the farm plans to increase the population of old-type cattle using recommended Polish Black-and-White bulls. In several years, this will enable breeding aims to be achieved. The Experimental Station is carrying out several research projects on the quality of organic products (including milk and meat from Polish Black-and-White cattle), the efficiency of grazing organic pastures, the suitability of different cereal varieties in diets for dairy cattle, as well as animal behaviour and health.